provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
0592 - 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 3 april 2020
Ons kenmerk 14/5.1/2020000694
Behandeld door mevrouw K. Brinks-de Vries (0592) 36 53 06
Onderwerp: Stand van zaken stikstofdossier
Status: .Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Door de situatie rondom corona (COVID-19) zijn onze fysieke overlegmomenten over stikstof voorlopig komen te vervallen. Omdat de overleggen binnen het Interprovinciaal Overleg (IPO) (lees: provincies) en met het kabinet (telefonisch) doorgaan, willen wij u langs deze weg informeren over de actuele stand van zaken in het stikstofdossier.

Het belangrijkste om te melden is dat wij binnen het IPO en met het kabinet over een aantal onderwerpen in gesprek zijn, maar dat wij hebben meegedeeld dat wij zonder zorgvuldige afstemming met onze partners en met u geen onomkeerbare besluiten nemen. Zorgvuldigheid gaat voor snelheid.

In deze brief gaan wij kort in op de inhoud van de gespreksonderwerpen binnen het IPO en met het kabinet. Ook is er een actuele situatie met de provincie Noord-Brabant aan de orde. En tot slot geven wij ook de laatste stand van zaken weer met betrekking tot vergunningverlening en natuurherstel.

Extern salderen
Tussen de provincies wordt overlegd over de randvoorwaarden waaronder extern salderen met veehouderijen toegestaan kan worden. Voor de goede orde: in andere situaties is extern salderen al toegestaan. Zowel met het Landbouwcollectief als met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) lopen er gesprekken over de (on)mogelijkheid om bij extern salderen een onderscheid te maken tussen NOx en NH3 (ammoniak). Onze inzet is erop gericht dat er duidelijkheid moet zijn over die (on)mogelijkheid, voordat onherroepelijke keuzes worden gemaakt.

Verleasen
Ook wordt er gesproken tussen het IPO en het kabinet over verleasen van stikstofruimte. Bij verleasen gaat het om een tijdelijke maatregel. Wel bestaat hier de bijzonderheid dat er zowel een saldogever is met een natuurtoestemming als een saldonemer met een (tijdelijke) natuurtoestemming. Dat vergt een trefzekere juridische uitwerking en daar is nog tijd voor nodig.

Industrie
Zoals u weet wordt er hard gewerkt aan het inzichtelijk maken van de (natuur)vergunningensituatie van de industrie. Voor veel bedrijven geldt de ruimte uit de milieutoestemming die zij in 1994 of 2004 hadden. Het jaartal is afhankelijk van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied. Echter, er zal ook rekening gehouden moeten worden met eventuele beperkingen van die ruimte in latere jaren. Per bedrijf wordt daarom een inventarisatie gemaakt van de vergunde ruimte in 1994/2004 en de ontwikkelingen daarna, rekening houdend met wettelijke aanpassingen van richtlijnen voor bijvoorbeeld de emissies van stookinstallaties. Van belang hierbij is dat dit een administratief-juridische inventarisatie is. De daadwerkelijke uitstoot op dit moment zit uiteraard in de metingen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), maar is ook opgenomen in het model van het RIVM *(wat eveneens geldt voor de meldingen van veehouderijen).*

Noord-Brabant
Zoals u in diverse media hebt kunnen lezen, is de provincie Noord-Brabant voornemens om vier boerderijen met stikstofruimte buiten de provincie Noord-Brabant op te kopen voor de ontwikkeling van het logistiek park Moerdijk. In Drenthe betreft het één voormalige pluimveehouderij die in de verkoop stond. Met onder andere het Landbouwcollectief en het Ministerie van LNV worden de exacte randvoorwaarden voor extern salderen nog besproken. Wij waren onaangenaam verrast en vinden het daarom ongepast dat een mede-provinciebestuur op die uitkomst vooruitloopt. Wij hebben dit ook laten weten aan het provinciebestuur van Noord-Brabant. Inmiddels hebben wij een brief ontvangen met een excuses van het college van Noord-Brabant (bijlage 1). De ontstane situatie maakt te meer duidelijk dat er met de provincies en het Kabinet eenduidige afspraken gemaakt moeten worden.
Onze inzet is erop gericht dat de te nemen maatregelen, zoals extern salderen of een opkoopregeling, niet ten koste van de leefbaarheid van het buitengebied mogen gaan. Naast een korte duiding in deze brief over de ontstane situatie met Noord-Brabant beantwoorden wij op korte termijn de Statenvragen die over dit onderwerp aan ons gesteld zijn.

Vergunningverlening
De werkzaamheden gaan ook in deze tijd van de coronacrisis door. Lopende vergunningaanvragen worden verder behandeld en nieuwe aanvragen worden gecheckt op volledigheid en vervolgens in behandeling genomen. Het aantal verzoeken om informatie van initiatiefnemers en adviseurs blijft onverminderd groot. Ook het overleg tussen medewerkers van het team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en initiatiefnemers vindt plaats, zowel telefonisch als per e-mail. Op deze manier proberen wij initiatiefnemers zoveel mogelijk te helpen en tegelijkertijd de werkvoorraad niet te laten groeien of zelfs te kunnen verminderen. Omdat het stikstofregistratiesysteem ook in werking is getreden, zullen wij binnenkort ook te maken krijgen met de aanvragen in het kader van de woningbouw. Dit zal een extra (piek)belasting geven.

Natuurherstel

In ons Programma Natuurlijk Platteland hebben wij gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak waarin eigenaren, terreinbeheerders en gebruikers in en rond natuur de handen ineenslaan. In de afgelopen jaren is er al het nodige werk verzet en dat werpt vruchten af; tellingen en metingen geven hier en daar bemoedigende ontwikkelingen te zien. U kunt hierbij, om maar enkele voorbeelden te noemen, denken aan de realisatie van bufferzones rond het Bargerveen, het werk aan Oude Willem en aan het extra plaggen, chopperen en begrazen tegen een overmaat van stikstofdepositie in natuurgebieden. Maar wij zijn er nog niet.

Het Rijk heeft eind vorig jaar aan het IPO de vraag gesteld of provincies mogelijkheden zien om de natuurherstelmaatregelen die gepland staan te versnellen in de komende paar jaar. Op dat moment hebben alle provincies, inclusief Drenthe, een eerste verkenning van mogelijke natuurherstelmaatregelen aangeleverd. Aanleiding was een Kamerbrief van november 2019, waarin het Rijk aankondigde financiële middelen beschikbaar te stellen voor natuurherstelmaatregelen. In de Kamerbrief van 19 februari 2020 stelt het Rijk uiteindelijk eenmalig € 125 miljoen landelijk beschikbaar voor het versnellen van natuurherstelmaatregelen. Het Rijk werkt aan een regeling om de middelen in te kunnen zetten.

In Drenthe staan wij erom bekend dat wij goed met elkaar samenwerken in het landelijk gebied. Wij hebben er dan ook voor gekozen om in samenwerking met de terreinbeheerders, de vier waterschappen en de provincie inclusief Prolander, met de voornoemde eerste verkenning van afgelopen najaar als basis, alvast een gezamenlijk bod voor te bereiden, zodat wij klaar staan om dit ook gezamenlijk in te kunnen dienen zodra het Rijk de regeling openstelt. Er wordt nu de laatste hand gelegd aan een aanbod waarmee onder andere uitvoering van bestaande maatregelen versneld kan worden en waarmee maatregelen die gepland stonden naar voren kunnen worden gehaald, bijvoorbeeld maatregelen om de natuur robuuster te maken. Het betreft een variëteit aan maatregelen. Eén voorbeeld is dat wij de mogelijkheden verkennen om de compartimentering van het Fochteloërveen, waarvan is gebleken dat die deels verzwakt is, te verbeteren.

Tot slot werken wij uiteraard verder aan de contouren van de gebiedsgerichte aanpak, maar hierbij zijn wij ook in grote mate afhankelijk van goede afstemming met onze partners. Wij vertrouwen erop u op deze manier, voor nu, goed te hebben geïnformeerd over de laatste stand van zaken in dit dossier. Daarnaast gaan wij met de Statengriffie in overleg om te kijken of wij op een digitale manier toch regelmatig kunnen afstemmen. Tot die tijd kunt u per e-mail uw vragen stellen via vth@drenthe.nl.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter , secretaris

Bijlage Brief van Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Provinciebesturen in Nederland
College van Gedeputeerde Staten

Onderwerp
Aankopen stikstofruimte door provincie Noord-Brabant

Datum
1 april 2020
Ons kenmerk
C2260087/4677069
Uw kenmerk
Contactpersoon
F.G. (Felix) Veurink
Telefoon

Email
fveurink@brabant.nl
Bijlage(n)
-

Geacht college,

Hoewel de Coronacrisis ons allen in de greep houdt en momenteel terecht onze allerhoogste prioriteit heeft, vragen wij uw aandacht voor een dossier dat de afgelopen dagen veel aandacht heeft gekregen: Logistiek Park Moerdijk (LPM).

In een Statenvoorstel over het wijzigen van het Inpassingsplan voor Logistiek Park Moerdijk (LPM), meldden wij onlangs aan Provinciale Staten dat ons college een aantal aankoopovereenkomsten heeft gesloten. Dit betreft overeenkomsten met een zestal veehouderijen, teneinde stikstofruimte te verwerven om de ontwikkeling van dit logistiek park mogelijk te maken. LPM is reeds jarenlang een belangrijke economische pijler voor West-Brabant en draagt bij aan werkgelegenheid en de enorme behoefte aan ruimte voor logistieke bedrijvigheid in deze regio. LPM vormt bovendien een belangrijke schakel in de MIRT Goederencorridor Zuid en heeft daarmee ook een (inter)nationale impact.

De overeenkomsten die wij hebben gesloten met een zestal veehouderijen, waarvan er vier gelegen zijn in de provincies Noord-Holland, Zeeland en Drenthe, zijn gericht op de verwerving van stikstofruimte op benodigde locaties om deze ontwikkeling mogelijk te maken. Hiermee geven wij invulling aan een opdracht van de Raad van State om binnen 26 weken (uiterlijk 12 mei) het geconstateerde gebrek in de passende beoordeling van eind 2017 te herstellen en het inpassingsplan gewijzigd vast te stellen. Portefeuillehouders in de hierboven genoemde provincies zijn twee weken geleden telefonisch door leden van ons college geïnformeerd over de betreffende transacties.
Over deze transacties hebben wij veel vragen ontvangen vanuit de verschillende provincies. Wij hebben ook geconstateerd dat enkele Tweede Kamerfracties Kamervragen aan de Minister van LNV hebben gesteld en dat in enkele

provincies Statenvragen zijn gesteld. Ook zijn berichten verschenen in de media, waaruit de noodzaak voortvloeit om onze keuze aan u toe te lichten.

Allereerst delen wij u mede dat wij het ten zeerste betreuren dat onze handelwijze dermate veel vragen en publiciteit heeft opgeroepen. Wij bieden u daarvoor onze welgemeende excuses aan en kunnen ons de reacties die ons handelen heeft losgemaakt voorstellen. In deze brief willen wij graag uitvoerig toelichten waarom wij ons op dat moment tot deze handelwijze genoodzaakt voelden en daarvoor gekozen hebben. Onze inzet is om alle aangekochte stikstofruimte die wij níet nodig hebben voor de ontwikkeling van LPM (90% of meer) ten gunste te laten komen van publieke doelen van de betrokken provincies. Wij hopen daardoor mede bij te dragen aan het oplossen van stikstofproblematiek in deze provincies. Hiervoor hebben we inmiddels initiatief voor overleg en afstemming genomen.

Wij informeren u in deze brief graag aan de hand van een aantal veel gestelde vragen en antwoorden. Wij hopen met deze informatie u nader inzicht te geven in onze afwegingen en keuzes. Uiteraard geven wij verder gehoor aan de afspraak die - mede naar aanleiding van deze, overigens unieke, casus - in de bestuurlijke commissie stikstof is gemaakt om als provincies elkaar over provinciegrens overschrijdende transacties in een vroegtijdig stadium te informeren.

1. Wat is de noodzaak voor Brabant om nu al bedrijven aan te kopen?

De ontwikkeling van Logistiek Park Moerdijk is een belangrijke pijler binnen de regionale afspraken in West-Brabant, om ruimte te bieden aan de grote behoefte aan ruimte voor logistieke bedrijvigheid. Op dit moment dient een beroepsprocedure over Logistiek Park Moerdijk bij de Raad van State. In een tussenuitspraak (13 november 2019) zijn alle beroepsgronden tegen het inpassingsplan ongegrond verklaard met uitzondering van beroepen die zien op stikstofdepositie. De Raad van State is in haar tussenuitspraak tot de conclusie gekomen dat niet met voldoende zekerheid gesteld kan worden dat geen sprake is van significant negatieve effecten. Als gevolg van de aanleg, bouw en het gebruik van Logistiek Park Moerdijk treedt stikstofemissie op. De bepalende bronnen daarbij zijn de bedrijven op Logistiek Park Moerdijk zelf en de verkeersaantrekkende werking in de vorm van vrachtwagenverkeer, treinverkeer en scheepvaart.

De Raad van State heeft de provincie de opdracht gegeven om binnen 26 weken (uiterlijk begin mei) het geconstateerde gebrek ten aanzien van stikstofdepositie in de passende beoordeling van eind 2017 te herstellen en het inpassingsplan gewijzigd vast te stellen. Daarna kan de procedure hervat worden. Hiertoe zijn de nodige acties ondernomen, waarbij naast het treffen van

bronmaatregelen is gekozen voor extern salderen, en is het gewijzigd inpassingsplan aan de Staten voorgelegd voor vaststelling.

2. Waarom neemt de provincie niet gewoon betere bronmaatregelen, waarom extern salderen?

In eerste instantie is gekeken naar het beperken van de stikstofemissie aan de hand van bronmaatregelen. Dit heeft geleid tot de keuze om de logistieke bedrijven niet aan te sluiten op het aardgasnet en niet te verwarmen met aardgas. Het ligt echter buiten de invloed van dit project om andere bronnen, zoals het vrachtverkeer, de scheepvaart en het treinverkeer voor te schrijven een lagere emissie uit te stoten en om dat ook te controleren.

De genomen bronmaatregel is niet voldoende om de effecten op alle N2000-gebieden op te heffen. Voor de effecten die nog overblijven is uitsluitend extern salderen een optie. Met externe saldering kunnen de effecten van stikstofdepositie teniet gedaan worden (gesaldeerd) door gelijktijdig andere activiteiten met stikstofemissie te beëindigen.

3. Waarom niet eerst intern salderen?

Wij hebben de volgende volgorde gehanteerd:

1. Het nemen van bronmaatregelen om effecten te verlagen (zoals gasloos aanleggen). Dit was niet voldoende om alle effecten voldoende te minderen.
2. Mogelijkheden om intern te salderen. Bij nieuwvestiging of aanleg van wegen zijn er weinig mogelijkheden voor intern salderen en biedt extern salderen uitkomst.
3. Extern salderen.

Voor nieuwvestiging, zoals LPM, is intern salderen geen optie en staat alleen de optie van extern salderen open. Hier is immers geen sprake van een bestaande vergunningssituatie, omdat het om een nieuw te realiseren bedrijventerrein gaat.

4. Waarom koopt de provincie ook buiten Brabant op?

Scheepvaart is één van de bronnen die zorgt voor stikstofemissie ten gevolge van Logistiek Park Moerdijk. De depositie wordt berekend met behulp van het programma Aerius. Vorig jaar is de wijze van berekening van de depositie ten gevolge van scheepvaart aangepast. Waar eerder gerekend werd tot 5 kilometer vanaf de vaarroute, is de rekenafstand nu niet meer begrensd. Hierdoor reikt de stikstofdepositie ten gevolge van Logistiek Park Moerdijk erg ver, over vrijwel geheel Nederland. Het gaat om geringe deposities, op grotere afstand, in de orde van 0,02 mol/ha/jaar. Omdat bij deze lage deposities niet met zekerheid gesteld kan worden dat er geen sprake is van significant negatieve effecten, moeten ook deze effecten gesaldeerd worden.

De stikstofdepositie kan dus niet alleen met de inzet van één of een paar bedrijven in Noord-Brabant zelf gesaldeerd worden. Daarvoor moeten meerdere bedrijven ingezet worden op strategisch gekozen locaties verspreid over geheel Nederland.

5. Wat heeft de provincie precies aangekocht?

Wij hebben transacties gesloten met 6 veehouderijen die al te koop stonden. Daarbij zien 2 overeenkomsten op de koop van de gehele veehouderij en zijn met 4 veehouderijen afspraken gemaakt over het intrekken van vergunningen en het beëindigen van activiteiten. Van deze 6 veehouderijen liggen er 2 in Noord-Brabant en 4 in andere provincies. Met de inzet van deze 6 veehouderijen kan uitgesloten worden dat Logistiek Park Moerdijk leidt tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

6. Waarom haalt de provincie lopende veehouderijen uit de markt ten gunste van de industrie?

Het gaat hier om stoppende of gestopte bedrijven die – in de meeste gevallen al geruime tijd - te koop stonden en die we via openbare bronnen hebben gevonden, zoals Funda. Wij gaan in onze aanpak uit van bedrijven die te koop staan of zichzelf bij ons melden omdat ze willen stoppen. Wij halen dus geen lopende bedrijven uit de markt.

7. Waarom koopt de provincie van vier bedrijven alleen stikstofrechten op? Daarmee werkt de provincie leegstand en verrommeling in de hand?

Met onze aanpak stikstof staan wij juist voor een strategie waarbij we de eigenaar ontzorgen: vraag en aanbod bij elkaar brengen en zoeken naar een totaaloplossing voor de veehouder én naar meekoppelkansen voor andere maatschappelijke doelen. De redenen om bij de betreffende vier bedrijven alleen de stikstofruimte op te kopen liggen bij de verkopende partijen. Zo is bij twee bedrijven een ontwikkelaar in beeld met plannen voor herontwikkeling van de grond. In onderling overleg is er toen voor gekozen om alleen de stikstofrechten te kopen. Bij een Brabantse locatie was het de wens van de eigenaar om op de locatie te blijven wonen en met behulp van Ruimte voor Ruimte een woning toe te voegen. Ook daar zijn alleen de stikstofrechten gekocht en helpen we de ondernemer met de beoogde herontwikkeling. Bij een vierde locatie is er naast de veehouderij ook een landbouwtak en boerderijcamping. In overleg zijn daarom ook daar alleen de stikstofrechten gekocht.

8. Een provincie als Noord-Holland heeft relatief weinig stoppende veehouderijen die op te kopen zijn. En dan komt de provincie Noord Brabant ook nog schaarse ruimte 'wegkapen'?

Van de aangekochte veehouderijen hebben wij maar een heel beperkt deel (10%) van de beschikbare stikstofruimte nodig (na afroming van 30% ten gunste van natuur). De overige stikstofruimte stellen wij graag primair beschikbaar voor publieke doelen. Bij de aankoop van de stikstofrechten hebben we al afgesproken dat de stikstofrechten behalve voor LPM ook voor andere projecten ingezet kunnen worden.
Overigens gaat het hier om bedrijven die al enige tijd te koop stonden en dus ook door een marktpartij hadden kunnen worden gekocht. In dat geval zou er in het geheel geen gezamenlijke regievoering op publieke belangen hebben kunnen plaatsvinden. Wij willen ons graag inspannen om de samenwerking met andere provincies voor deze locaties concreet en effectief vorm te geven.

Voor deze casus konden wij, gezien de urgentie om binnen de gestelde tijd gehoor te geven aan de opdracht van de Raad van State en het grote belang om LPM te kunnen realiseren, niet langer wachten (de onderhandelingen met de 6 bedrijven konden door omstandigheden pas begin februari worden gestart en het gewijzigde inpassingsplan moet begin mei zijn vastgesteld door PS).

Overigens levert deze casus tegelijkertijd ook bruikbare informatie en kennis en een goed praktijkvoorbeeld om het gesprek met de provincies en de minister voort te zetten en de samenwerking snel verder gestalte te geven. Daar hebben wij de partners hard bij nodig.

9. Waarom hebben jullie niet vooraf met de provincies afgestemd en hierin samen opgetrokken?

Zoals eerder in deze brief vermeld betreuren wij de gang van zaken en bieden wij onze welgemeende excuses aan. Wij voelden ons tot deze handelwijze genoodzaakt en hebben daarvoor gekozen vanwege de grote urgentie om snel te handelen, alsmede het belang van de ontwikkeling van Logistiek Park Moerdijk voor de economie en arbeidsmarkt van West-Brabant. Wij hadden niet de mogelijkheid om te wachten op het verder uitkristalliseren van de samenwerking, die gezien de complexiteit als vanzelfsprekend in zorgvuldigheid gebeurt, en dat kost tijd. Met de betrokken provincies zijn wij in overleg over de verdere gang van zaken, waarbij onze inzet is om alle stikstofruimte die wij niet nodig hebben (90% of meer) ten gunste te laten komen van publieke doelen van deze provincies. Wij hopen daardoor mede bij te dragen aan het oplossen van stikstofproblematiek in die provincies. Hiervoor hebben we inmiddels initiatief voor overleg en afstemming genomen.

10. Extern salderen met veehouderijen kan op dit moment toch nog niet?

Voor diercategorieën zonder fosfaat en dierrechten zoals geiten, vleeskalveren, nertsen kan dit nu al. Voor melkvee, pluimvee en varkens kan dit op dit moment nog niet. In de beleidsregel Natuurbescherming Noord-Brabant is de mogelijkheid voor extern salderen met die laatste diercategorieën opgenomen, maar tot nadere besluitvorming 'on hold' gezet. De stikstofruimte van de door ons aangekochte melkvee-, varkens- en pluimveebedrijven kunnen wij op dit moment dus nog niet inzetten ten behoeve van LPM. We hebben daarin een risico genomen en zijn afhankelijk van de afspraken die daarover met de 12 provincies en het Rijk gemaakt moeten worden. Wij hopen dat het extern salderen met dier- en fosfaatrechten vanaf mei of juni mogelijk wordt.

Een afschrift van deze brief sturen wij aan Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant en aan de minister van LNV.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. M.J.A. van Bijnen MBA